

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2017

aruandeaasta lõpp: 31.12.2017

nimi: Eesti Linnade Liit

registrikood: 80185947

tänava/talu nimi, Ahtri tn 8

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10151

telefon: +372 6943411

e-posti aadress: info@ell.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	27
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	27
Lisa 4 Materiaalsed põhivarad	28
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	28
Lisa 6 Tööjõukulud	29
Lisa 7 Seotud osapooled	29
Lisa 8 Sündmused pärast aruandekuupäeva	29
Aruande allkirjad	30

EESTI LINNADE LIIDU 2017. AASTA TEGEVUSARUANNE

SISSEJUHATUS

Eesti Linnade Liit (ELL) on kohaliku omavalitsuse üksuste vabatahtlik üleriigiline liit, mille eesmärk on ühistegevuse kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine, oma liikmete esindamine ja nende ühiste huvide kaitsmine, samuti liikmete koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

Liidu tegevusvaldkond hõlmab kogu kohaliku omavalitsuste korraldust, alates eelarvetest ja lõpetades välissuhtlusega. Oma tegevuses lähtub liit kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadusest. Liidu ülesannete täitmist rahastatakse liikmemaksudest ja seaduses ettenähtud juhtudel riigieelarvelistest eraldistest.

Eesti Linnade Liit (ELL) asutati 19. septembril 1920. aastal. Tema tegevus taastati 30. mail 1990. aastal.

Liidu ülesanded põhikirja järgi on:

- 1) liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine lähtudes põhiseadusest, seadustest ja Euroopa kohaliku omavalitsuse hartast;
- 2) omavalitsusliku haldussüsteemi arengule kaasaaitamine demokraatia ja võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel, lähtudes kodanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades kohalike omavalitsuste erisusi;
- 3) liikmete esindamine rahvusvahelistes organisatsioonides;
- 4) väliskoostöö ja -sõprussidemete arendamine;
- 5) liikmetevahelise koostöö korraldamine ja ühisprojektide koordineerimine;
- 6) omavalitsusametnike nõustamine ning nende teadmiste ja ametioskuste täiendamine.

Liidu liikmeks võivad olla kohaliku omavalitsuse üksused. Liidu liige ei või olla samaaegselt teise üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liidu liige.

Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate üldkoosolek – Linnade Päev, mille kutsub kokku juhatus vähemalt kord kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste vahelisel perioodil. Üldkoosoleku toimumiste vahelisel perioodil täidab selle ülesandeid liidu volikogu koosolek.

Liitu juhib ja esindab volikogu poolt valitud 7 liikmeline juhatus. Liidu täitev-korraldavat tegevust ja jooksvat asjaajamist korraldab Eesti Linnade Liidu büroo, mida juhib tegevdirektor. Eesti Linnade Liidu veebileht <http://www.ell.ee/>

LIIKMESUS

2017. aasta alguses oli liidul 43 liiget – 27 linna, 15 valda ja 1 alev. Liidu liikmete haldusterritooriumidel elas rahvastikuregistri andmeil 1. jaanuari 2017.a. seisuga 894 557 elanikku, mis moodustas 66,1 % Eesti elanikkonnast.

15. oktoobril 2017.a toimusid Eestis KOV volikogude valimised ja muudeti haldusterritoriaalset korraldust. Eestisse jäi senise 213 omavalitsuse asemel 79 kohalikku omavalitsust, mis jagunesid 15 linnaks ja 64 vallaks. Haldusreformi järgselt jäi linnade liidu liikmeteks 14 omavalitsust, kelle staatus jäi samaks ehk nimetatud omavalitsused ei ühinenud või liitunud mõne teise omavalitsusega. Liidu liikmetena jätkasid linnadest: Tallinn, Keila, Loksas, Maardu, Kohtla-Järve, Narva, Sillamäe, Rakvere, Tartu, Viljandi, Võru ning Kiili, Jõhvi ja Kohila vallad. 2017. aasta valimiste järgselt tehti ka kõigile teistele omavalitsusüksustele ehk 65-le omavalitsusele ettepanek astuda liidu liikmeks (seisuga 1.märts 2018 oli liidu liikmeteks 73 omavalitsust ja liidu uueks nimeks kinnitati üldkoosoleku poolt Eesti Linnade ja Valdade Liit).

Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seaduse kohaselt võivad üleriigilise liidu ühiselt asutada üle poole Eesti kohaliku omavalitsuse üksustest või kohaliku omavalitsuse üksused, kelle

elanike arv kokku moodustab rahvastikuregistri andmete alusel üle poole Eesti elanike arvust. Eesti Linnade Liidu liikmete loetelu seisuga 15.10.2017 on toodud Lisas 1.

LIIKMEMAKS

Eesti Linnade Liidu käesoleval ajal kehtivad liikmemaksu alused kehtestati 23. novembril 2000.a. Tartus toimunud üldkoosoleku otsusega. Aastane liikmemaksu suurus määratakse arvestusega 1,3 promilli (0,13%) kavandatava eelarveaasta eelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 10% üle eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

Tulenevalt majanduskriisist on ELL juhatus ja volikogu pidanud vajalikuks alates 2009. aastast mitte täielikult rakendada 2000 .a. kehtestatud liikmemaksu määramise aluseid. Liidu 2017. aasta liikmemaks kinnitati ELL volikogu otsusega 13. septembril 2016.a. arvestusega 1,3 % eelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 6 % üle eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

LIIKMETE ÜHISHUVIDE ESINDAMINE

Liidu liikmete ühishuvide esindamine ja kaitsmine ning omavalitsusliku haldussüsteemi arengule kaasaaitamine toimub läbi liidu volikogu ja juhatuse liikmete, liidu esindajate ning büroo töötajate panuse, mille üheks väljundiks on osalemine erinevate töörühmade ja koostööorganite töös, nii Eestis kui Euroopa Liidu institutsioonides. Samuti osaletakse Euroopa Nõukogu institutsioonide töös ning tehakse koostööd teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

2017. aastal jätkati osalemist läbirääkimistel Vabariigi Valitsuse delegatsiooniga kohalike omavalitsuste eelarvete tulubaasi ja muudes olulistest küsimustes. Väga oluline igapäevane töövaldkond on kohalike omavalitsusi puudutavate õigusaktide eelnõude kohta seisukohtade esitamine nii riigiasutustele kui Riigikogu vastavatele komisjonidele.

ELL JUHTORGANITE TEGEVUS

Liidu üldkoosolek

Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate üldkoosolek – Linnade Päev, mille kutsub kokku juhatus vähemalt kord kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste vahelisel perioodil. Eelmine kohalike valimiste järgne liidu üldkoosolek toimus 27.02.2014 (aruandeperioodi järgne üldkoosolek toimus 27.02.2018).

Liidu volikogu

Üldkoosoleku toimumiste vahelisel perioodil täidab selle ülesandeid liidu kõiki liikmeid esindav volikogu. Liidu volikogu pädevuses on liidu tegevussuundade elluviimise ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamise korraldamine, aasta tegevuskava kinnitamine, omavalitsuspoliitiliste küsimuste otsustamine ja liidu tegevuse muude küsimuste otsustamine. Liidu volikogu töövorm on koosolek. Liidu volikogu koosoleku kutsub kokku juhatus vähemalt kord kvartalis. Liidu volikogu koosolekut juhatab juhatuse esimees või tema äraolekul üks aseesimeestest.

2017. aastal toimus kolm volikogu koosolekut kus arutati järgmisi küsimusi:

14. veebruaril 2017.a Tallinnas

- Valitsusliidu põhimõtete ja tegevuskava tutvustus ning arutelu ministriumide haldusala ja kohalike omavalitsuste tegevusvaldkondade kokkupuutes. Osales majandus- ja taristuminister Kadri Simson.
- ELL ettepanekud eelarveläbirääkimisteks valitsuskomisjoniga riigi eelarvestrateegia aastateks 2018-2021 ja 2018 aasta riigieelarve küsimustes.

- Ülevaade kohalike omavalitsuste ühinemisprotsessist ning ELL seisukohtade kujundamine kohalike omavalitsuste ühistegevuse korraldusest valimisjärgseks perioodiks.
- ELL 2017. aasta eelarve kinnitamine tulude ja kulude kogusummade lõikes.
- Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis".
- EL Regioonide Komitee presidendi hr Markku Markkula ametlikust visiidist Eestisse 10.02.2017.

6. juunil 2017.a Tallinnas

- Kavandatavad muudatused HEV õpilaste õppekorralduses ja põhikooli võrgus, tugiteenuste kättesaadavus. Osales Pille Vaiksaar, Haridus- ja Teadusministeeriumi *koolivõrgu osakonna peaekspert*.
- Jätkusuutliku vee-ettevõtluse strateegia väljatöötamise uuringust. Osales Hans Liibek, Eesti Vee-ettevõtete Liidu *juhatuse esimees*.
- VV 6. veebruari 2015. a määruse nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord” muutmine eelnõu (+ huvihariduse ja huvitegevuse toetus; + koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus).
- Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühiste kavatsuste kokkuleppe eelnõu omavalitsuste üleriigilise ühistegevuse tugevdamiseks.
- Eesti Linnade Liidu 2016. aasta majandusaasta aruande ja revisjonikomisjoni kontrollakti kinnitamine.
- Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisest.
- Isikuandmete kaitse uue õigusliku raamistiku kontseptsioon.

12. septembril 2017.a Tallinnas

- Seisukoha võtmine Eesti Vee-ettevõtete Liidu (EVEL) poolt jätkusuutliku vee-ettevõtluse strateegia väljatöötamise uuringus esitatud järelduste suhtes.
- 08.07.2017 kooskõlastusringile esitatud Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu menetluse käik.
- ELL seisukoha kujundamine Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu 2018. aasta eelarveläbirääkimiste lõpp-protokollis osas.
- ELL ja EMOL juhatuste ühiste kavatsuste kokkulepe kohalike omavalitsuste üleriigilise koostöö tugevdamiseks ja edasised tegevused tulenevalt haldusterritoriaalse korralduse muudatustest.
- ELL 28.06.2016 pöördumisest seoses liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaartide väärkasutusega.
- ELL 2018. aasta liikmemaksu kinnitamine.
- Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatuse koosolekust.

Liidu juhatus

Liitu juhib ja esindab juhatus, milles on 7 liiget. Juhatus valib liidu volikogu oma liikmete hulgast. Tulenevalt põhikirjast nimetab ühe juhatuse liikme Tallinn. Juhatuse pädevuses on liidu volikogus ja üldkoosolekul arutatavate küsimuste ettevalmistamine, õigusaktide eelnõude kooskõlastamise korraldamine, avalikkuse informeerimine liidu tegevusest ja teised põhikirjalised ülesanded. Juhatus koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui 2 korda kvartalis.

2017. aasta juhatuse koosseis on toodud Lisas 2. Tulenevalt liidu põhikirjast kestavad juhatuse liikmete volitused kuni uue perioodi esimese volikogu koosolekuni.

2017. aasta jooksul toimus 9 juhatuse koosolekut. Arutati alljärgnevat olulisi küsimusi:

Omavalitsuspoliitika ja tulubaas

- ELL ettepanekute arutelu eelarveläbirääkimisteks valitsuskomisjoniga riigi eelarvestrateegia aastateks 2018-2021 ja 2018 aasta riigieelarve küsimustes ning esitamine volikogule.
- Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia suurendamine. (*osales Andrus Jõgi, Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakond, nõunik*)
- Omavalitsusliitude Koostöökogu ja Valitsuskomisjoni eelarveläbirääkimiste vaheprotokoll riigi eelarvestrateegia 2018-2021 osas.
- Kohalike omavalitsuste eelarveperspektiiv riigi eelarvestrateegia dokumendis aastateks 2018-2021.
- Seisukoha kujundamine kohalike omavalitsuste tulubaasi ja eelarveautonoomia tugevdamise ettepanekute osas.
- Arutelude seis kohalikele omavalitsustele üle antavate ülesannete käsitlemisel ja ressursikatte korraldamisel.
- ELL seisukoha kujundamine Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu 2018. aasta eelarveläbirääkimiste lõpp-protokolli osas.
- Kohalike omavalitsuste eelarvetulude kajastamisest 2018. aasta riigieelarve eelnõus.
- Haldusreform – hetkeseis ja jätkuprotsessid. (*osales Mihhail Korb, riigihalduse minister*)
- Ülevaade kohalike omavalitsuste ühinemisprotsessist ELL vaates ning seisukoha kujundamine ELL tegevuste ettevalmistamiseks omavalitsuste valimisjärgseks perioodiks.
- Ülevaade kohalike omavalitsuste ühinemisprotsessist ning ELL seisukohtade kujundamine kohalike omavalitsuste ühistegevuse korraldusest valimisjärgseks perioodiks.

Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse ja seadusloome

- Riigikohtu lahend kohtuasjas nr 3-4-1-3-16, Haldusreformi seaduse põhiseaduspärasuse kontroll.
- Ettepanek alkoholiseaduse ja reklaamiseaduse muutmise seaduse eelnõu (381 SE) muutmiseks.
- Ettepanek riigihangete seaduse eelnõu (204 SE) muutmiseks.
- Elanikkonnakaitse vastutusjaotus / kohalikud omavalitsused.
- HTMi ettepanekud lasteaiaõpetajate töötasu toetuse eraldamise aluste osas.

Osalemine Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega

- EL Regioonide Komitee presidendi 2 visiiti Eestisse.
- Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis".
- Eesti eesistumine Euroopa Liidu Nõukogus, EL Regioonide Komitee üritused Tallinnas (juhatuse koosile, ENVE komisjoni koosolek) ja vastuvõtt Brüsselis.
- Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatuse koosolekust

ELL organisatsiooniga seonduv

- ELL 2017. aasta eelarve eelnõu II lugemine ja esitamine volikogule.
- Seisukoha võtmine üleriigilise kohaliku omavalitsuste liidu struktuuri küsimustes.
- Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühise tegutsemise kokkuleppe kavandamine omavalitsuste üleriigilise ühistegevuse tugevdamiseks.
- XIII Linnade ja Valdade Päevad Hotel Viru konverentsikeskuses 15.-16. märtsil.
- ELL juhatuse otsus liidu üldkoosoleku kokku kutsumiseks 27.02.2018 ning üldkoosoleku päevakorra eelnõu.
- Tegevussuundade eelnõu 2018-2021 esitamine üldkoosolekule.

- ELL volikogu koosoleku kokku kutsumine 27.02.2018 ning volikogu koosoleku päevakorra eelnõu.

Liidu büroo

Eesti Linnade Liidu büroo on Eesti Linnade Liidu tegevust ja asjaajamist korraldav struktuuriüksus, mis on aruandekohuslane liidu juhatusel. 2017. aastal töötas ELL büroo koosseisus 12 töötajat.

[Põhjalikumalt on liidu tegevust kajastatud liidu üldkoosoleku poolt 27.02.2017 kinnitatud Eesti Linnade Liidu tegevusperioodi 2014 -2017 aruandes, mis on käesoleva aruande Lisa 4.](#)

Lisa 1

EESTI LINNADE LIIDU LIIKMED 2017.a.

(Kuni 15.10.2017.a. KOV valimisteni)

- 1 Elva linn**
- 2 Haapsalu linn**
- 3 Halina vald**
- 4 Hiiumaa vald**
- 5 Häädemeeste vald**
- 6 Juuru vald**
- 7 Jõgeva linn**
- 8 Jõhvi vald**
- 9 Järvakandi vald**
- 10 Kallaste linn**
- 11 Keila linn**
- 12 Kiili vald**
- 13 Kiviõli linn**
- 14 Kohila vald**
- 15 Kohtla-Järve linn**
- 16 Kunda linn**
- 17 Kuressaare linn**
- 18 Loksa linn**
- 19 Lüganuse vald**
- 20 Maardu linn**
- 21 Mustvee linn**
- 22 Mõisaküla linn**
- 23 Märjamaa vald**
- 24 Narva linn**
- 25 Narva-Jõesuu linn**
- 26 Paide linn**
- 27 Põltsamaa linn**
- 28 Põlva vald**
- 29 Rakvere linn**
- 30 Rapla vald**
- 31 Rõpina vald**
- 32 Saue linn**
- 33 Sillamäe linn**
- 34 Sindi linn**
- 35 Tallinna linn**
- 36 Tamsalu vald**
- 37 Tartu linn**

- 38 Türi vald
- 39 Valga linn
- 40 Viljandi linn
- 41 Võhma linn
- 42 Võru linn
- 43 Vändra alev

Lisa 2

EESTI LINNADE LIIDU JUHATUSE KOOSSEIS 2017.aastal

(ametinimetused kehtisid kuni 15.10.2017.a. KOV valimisteni)

Esimees:

Taavi Aas, Tallinna Linnavalitus, linnapea kohusetäitja, alates 9.11.2017 linnapea

Aseesimehed:

Mihkel Juhkami, Rakvere Linnavalitsus, linnapea

Pipi-Liis Siemann, Türi Vallavalitsus, vallavanem

Liikmed:

Georg Pelisaar, Põlva Vallavalitsus, vallavanem

Heiki Hepner, Kohila Vallavalitsus, vallavanem

Vladimir Šokman, Tartu Linnavolikogu, esimees

Tarmo Tammiste, Narva Linnavalitsus, linnapea

Lisa 3

Õigusaktide eelnõude kooskõlastamine aastal 2017

Kooskõlastamine	Kokku	sealhulgas			
		seadused	Valitsuse määrused	ministri määrused	muu ¹⁾
Kokku menetleti	102	27	20	43	12
nendest:					
- kooskõlastati märkustega	34	11	5	13	5
- kooskõlastati märkusteta	8	1	3	4	-
- ei kooskõlastatud	9	6	2	1	-
- omavalitsustegevusega mitteseotud	51	9	10	25	7

Märkus:

- 1) muud eelnõud: väljatöötamiskavatsused, valitsuse korraldused, riigikogu otsused, riiklikud arengukavad, poliitikad, strateegiad;

EESTI LINNADE LIIDU TEGEVUSPERIOODI 2014–2017 ARUANNE

SISSEJUHATUS

Eesti Linnade Liit on kohaliku omavalitsuse üksuste vabatahtlik üleriigiline liit, mille eesmärk on ühistegevuse kaudu kohaliku omavalitsuse üldisele arengule kaasaaitamine, oma liikmete esindamine ja nende ühiste huvide kaitsmine, samuti liikmete koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine.

Eesti Linnade Liit (ELL) asutati 19. septembril 1920. aastal. Tema tegevus taastati 30. mail 1990. aastal.

Eesti Linnade Liidu ülesanneteks on kaasa aidata omavalitsusliku haldussüsteemi arendamisele ja tugevdamisele demokraatia ning võimu detsentraliseerimise põhimõtete alusel, lähtudes elanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades kohaliku omavalitsuse üksuste arengu iseärasusi, korraldada ja edendada kohaliku omavalitsuse üksuste ja maakondlike omavalitsusliitude vahelist koostööd ja ühistegevust.

Liidu liikmeks võivad olla kohaliku omavalitsuse üksused. Liidu liige ei või olla samaaegselt teise üleriigilise kohaliku omavalitsuse üksuste liidu liige.

Liidu kõrgeim organ on liikmete esindajate üldkoosolek – Linnade Päev, mille kutsub kokku juhatus vähemalt kord kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste vahelisel perioodil. Liidu liige nimetab oma esindaja Linnade Päevale kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel. 2013. aastal toimunud kohalike valimiste järgne Linnade Liidu üldkoosolek toimus 27.02.2014. Aastatel 2015-2016 Linnade Päeva kokku ei kutsutud.

Linnade Päeva toimumiste vahelisel perioodil täidab Linnade Päeva ülesandeid volinike koosolek – liidu volikogu koosolek. Liidu liige nimetab oma esindaja liidu volikogusse (edaspidi liidu volikogu liige) kohaliku omavalitsuse volikogu volituste tähtjaks elanike arvu alusel.

Liitu juhib ja esindab volikogu poolt valitud 7 liikmeline juhatus. Liidu täitev-korraldavat tegevust ja jooksvat asjaajamist korraldab Eesti Linnade Liidu büroo, mida juhib tegevdirektor.

1. LIIKMESKOND JA TEGEVUSE RAHASTAMINE

Liitu kuululus 2014. aasta 1. jaanuari seisuga 46 kohaliku omavalitsuse üksust – 28 linna, 16 valda ja 1 alev.

01. jaanuari seisuga 2017 kuulus liitu 43 liiget – 27 linna, 15 valda ja 1 alev.

1. jaanuari 2017.a. seisuga elas Eesti Linnade Liidu liikmete haldusterritooriumidel rahvastikuregistri andmeil 894 557 elanikku, mis moodustab 66,1 % Eesti elanikkonnast.

Liidu tegevuse rahastamine

Eesti Linnade Liidu eelarve tulud võib jagada järgmiselt:

- Liikmemaksud
- Sihtfinantseerimine (eraldised riigieelarvest)
- Muud tulud (finantstulud ja tulu majandustegevusest)

Tulude struktuuri iseloomustab alljärgnev tabel.

	2016.a. tegelik- €	2017.a. eelarves -€	2017 osakaal
Liikmemaksud	432 033	464 150	81%
Riigieelarveline eraldis	125 464	106 022	18%
Muud tulud	6 050	5 012	1%
KOKKU	563 547	575 184	100%

Eesti Linnade Liidu käesoleval ajal kehtiv liikmemaksu suuruse arvestamise põhimõtte kehtestati 23. novembril 2000.a. Tartus toimunud Linnade Päeva otsusega. Selle kohaselt aastane liikmemaksu suurus määratakse eurodes arvestusega 1,3 % kavandatavale eelarveaastale eelnenud üleelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 10% üle-eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

Kuni 2009. aastani arvestati liikmemaks vastavalt valemile. Tulenevalt 2008. aastal alanud majanduskriisist on ELL juhatus ja volikogu pidanud alates 2009. aastast oluliseks arvestada madalamat liikmemaksu ülemmäära piiri. Alates 2013. aastast on igaks aastaks määratud liikmemaks arvestusega 1,3 % üleelmisel aastal liidu liikme eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaksu ja tasandusfondi summalt, kuid mitte rohkem kui 6 % üle-eelmise aasta liikmemaksu summa ja mitte vähem kui eelmise aasta liikmemaksu summa.

Sihtfinantseerimine on peamiselt igal aastal riigieelarvega Siseministeriumile, alates 2016. aastast Rahandusministeriumile kavandatav eraldis, mis on ette nähtud üleriigilistele omavalitsusliitudele kohaliku omavalitsuse üksuste Euroopa institutsioonides ja rahvusvahelistes organisatsioonides esindamiseks, omavalitsusliitude Euroopa Liidu esinduse ülalpidamiseks ja vastavate tegevuste arendamiseks. 2017. aastal oli selle suurus 106 022 eurot, mis jagunes Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu vahel.

Kuludest on suurimad tööjõukulud, mis moodustasid 2016. aastal kogukuludest 65 %. Liidu 2017. aasta eelarves on tööjõukulude osakaal 57 %.

2. LIIKMETE HUVIDE KAITSE

27. veebruaril 2014.a. toimunud Linnade Päeval kinnitati Eesti Linnade Liidu tegevussuunad aastateks 2014-2017. Selles on püstitatud eesmärk - kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel.

Tegevussuunad on kättesaadaval

http://ell.ee/wp-content/uploads/2015/03/ELL_Tegevussuunad_2014-2017.pdf

Tegevussuundade kohaselt oli 2014-2017 liidu tegevuses põhiorhk järgmistel valdkondadel ja tegevustel:

- Omavalitsuspoliitika ja omavalitsussüsteemi areng:
  - Kohalike omavalitsuste ühishuvid teadvustamine, esindamine ja kaitsmine lähtudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta väärtustest ja põhimõtetest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest.
  - ✓ Omavalitsuspoliitika programmilisuse taotlemine.
  - ✓ Taotleda omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamist erakondade programmides ja valimisplatvormides; valitsusliidu programmis; riigi strateegia-dokumentides ja tegevuskavades.

- ✓ Kohalike omavalitsuste osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel alternatiivina senisele ressursi ja otsustusõiguse tsentraliseerimise suunale.
- Kohalikele omavalitsustele stabiilse tulubaasi tagamine:
  - ✓ Läbirääkimistel Vabariigi Valitsusdelegatsiooniga kohalikele võimuorganitele riikliku majanduspoliitika raames piisavate rahaliste vahendite taotlemine.
  - ✓ Taotleda Euroopa Liidu uue eelarveperioodi 2014-2020 vahendite kavandamisel kohalike omavalitsuste ja maakondade arenguvajaduste ja ettepanekutega arvestamist.
- Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse:
  - Tagada kohalike omavalitsuste järjepidev osaluse võimalus riigi õigusloomes, mille protsessis lähtutaks Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõttest ja väärtusest ning Eesti Vabariigi põhiseadusest.
- Osalemine Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

Liidu liikmete huvide esindamine toimub mitmesugustes vormides. Eesti Linnade Liidu esindajad on kaasatud kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude kontseptsioonide aruteludele ja mitmesugustesse töörühmadesse (rahanduse- ja maksupoliitika töörühm; hariduse ja noorsoovaldkonna töörühm; töö-, sotsiaal- ja tervise töörühm; transpordi ja teede töörühm; IKT töörühm; kultuuri- ja spordivaldkonna töörühm; keskkonna ja maaküsimuste töörühm).

Igal aastal RES-i ja riigieelarve eelnõude koostamise käigus toimuvad läbirääkimised Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioonide vahel (vt osa 5)

2.1 TEGEVUSSUUNDADES ANTUD ÜLESANNETE TÄITMINE

Eesti Linnade Liidu tegevussuundades 2014-2017 toodud ülesannete täitmise osas võib välja tuua järgmist:

Omavalitsuspoliitika ja omavalitsussüsteemi areng

- 11. märtsi 2014.a juhatuse koosolekul kiideti heaks ELL poolsed ettepanekud kõigile Riigikogus esindatud erakondadele valitsusliidu läbirääkimisteks kohaliku omavalitsussüsteemi arendamise ja stabiilse tulubaasi tagamise osas (tagasi astus Andrus Ansipi valitsus).
- 10. veebruari 2015.a juhatuse koosolekul kiideti heaks ELL poolsed ettepanekud kõikidele erakondadele valitsusliidu läbirääkimisteks. Ettepaneku hulka kuulusid taotlused nii kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamiseks ühiskonnaelu juhtimisel kui ka korraldamisel, kohalike omavalitsuste poolt osutatavate avalike teenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine kui ka seadustele põhineva tulubaasi kindlustamine, mis tagaks kohalikule omavalitsusele seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks vajaliku tulubaasi ning omavalitsuste jätkusuutliku arengu (1.03.2015.a. Riigikogu valimised).
- Osalemine riiklikult tähtsa küsimuse arutelu ettevalmistamisel Riigikogus hariduse rahastamise küsimuses (07.04.2016).
- ELL esindajate osalemine Riigikogu komisjonides kohaliku omavalitsuse ülesandeid ja finantseerimist puudutavate seaduseelnõude aruteludel. Näiteks osaleti Riigikogu komisjonides Hädaolukorra seaduse eelnõu, Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse, Noorsootöö seaduse, Eesti Vabariigi haridusseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seaduse, Jäätmeseaduse ja keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse, maapõuseaduse, Maamaksuseaduse muutmise seaduse, Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse muutmise seaduse, Planeerimisseaduse jne aruteludel.

Ka on osaletud Riigikogu komisjonides mitmesuguste muude küsimuste aruteludel nagu pakendiaktsiisiga seonduv; spordivaldkonnas makstavad stipendiumid ja nende maksustamine; maareformi läbiviimisega seonduvad küsimused, kaugkütte hinna regulatsiooniga seonduvad küsimused jne.

ELL esindaja osaleb ka Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni istungitel, kus arutatakse kohalike omavalitsustega seonduvat.

- ELL teeb koostööd teiste erialaliitudega. Riigisisest olid aruandeperioodil olulisel kohal kontaktid Eesti Haridustöötajate Liidu, Õpetajate Liidu, Lasteaednike Liidu, samuti Vee-ettevõtete Liidu ning paljude teiste koostööpartnerite esindustega.

Kohalikele omavalitsustele stabiilse tulubaasi tagamine

- Igaaastaselt ELL ja Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekute ettevalmistamine eelarveläbirääkimisteks Valitsuskomisjoniga RES-i ja vastava aasta riigieelarve eelnõude osas. (vt osa 5)

Kohalike omavalitsuste õiguslik kaitse

- Kohalike omavalitsuste huvide õiguslik kaitse toimub eeskätt eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel ning on olulise tähtsusega järjepidev protsess. Linnade Liit, toetudes oma liikmetele, osaleb selles aktiivselt igal aastal. Kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate eelnõude osas konsulteeritakse liidu liikmetega ja vajadusel esitatakse motiveeritud muudatusettepanekud või vastulaused, kui eelnõu riivab omavalitsuse huve.

- Eesti Linnade Liit on eelnõude kooskõlastajana:
  - 2014 aastal vaadanud läbi 139 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 35 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 23 eelnõud.
  - 2015 aastal vaadanud läbi 124 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 40 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 19 eelnõud.
  - 2016 aastal vaadanud läbi 93 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 41 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 11 eelnõud.
  - 2017. aastal vaadanud läbi 102 eelnõud, millest märkustega kooskõlastati 34 eelnõud ja ei peetud võimalikuks kooskõlastada 9 eelnõud.

- Eesti Linnade Liidu esindajad on kaasatud samuti kohaliku omavalitsuse tegevust või kohalikku elu reguleerivate olulisemate õigusaktide eelnõude kontseptsioonide aruteludele ja töörühmadesse ning infovahetuse partnerpäevadele. Samuti osalevad ELL esindajad vajadusel Riigikogu komisjonides õigusaktide eelnõude menetlemise protsessis.

Osalemine Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu institutsioonides ning koostöö teiste riikide kohalike omavalitsuste organisatsioonidega.

- Eesti Linnade Liidu esindajad osalevad Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR) töös. Alates 2015-2020 mandaadiperioodist kuulub Eestile Regioonide Komitees 6+6 kohta. Eesti liikmete (6+6) kohad jagunevad: 3 põhiliikme kohta Eesti Linnade Liidule + 3 asendusliiget ja 3 põhiliikme kohta Eesti Maaomavalitsuste Liidule.

2016. aastal koostasid komitee nimel raporti kaks ELL-st delegatsiooni valitud liiget: 11.02.2016 a. kiitis CdR heaks Randel Länts'i (Viljandi Linnavolikogu liige) koostatud raporti „Innovatsioon ja maapiirkondade majanduse ajakohastamine”. 07.04.2016 a. kiitis CdR heaks Andres Jaadla (Rakvere Linnavolikogu liige) raporti - EL Regioonide Komitee perspektiivarvamus teemal "ELi keskkonnaõigus: aruandluse ja nõuetelevastavuse parandamine"

11.10.2017 a kiitis CdR heaks Rakvere Linnavolikogu liikme Andres Jaadla koostaud arvamuse "Euroopa kosmosestrateegia".

Seoses Eesti eesistumisega toimus Tallinnas 2017. aastal kaks CdR kohtumist, mille mõlema korraldamisse oli kaasatud ELL büroo:

3.-4. juuli CdR ENVE komisjoni 14. koosolek ja konverents „Puhta energia meetmed linnade ja piirkondade keskkonnahoidlikuks muutmiseks: energialiit ja kohalik/piirkondlik kestlik areng“
31. aug. - 1. sept. CdR juhatuse koosolek ja arutelu teemal „Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused – digilahenduste kaudu toimuva avaliku sektori innovatsiooni peamised edendajad“.

Nende kohtumiste ettevalmistamiseks oli Tallinnas kaks korda visiidil (20. jaan. ja 10. veebr.) komitee president Markku Markkula.

Rõhutamaks oma sisulist koostööd eesistumise perioodil EL Regioonide Komiteega, paluvad eesistujariigid komiteel koostada arvamusi (Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi konsulteerimistaotlus). Eesti esitas 4 taotlust. Taotluse ettevalmistamiseks aitas kõigekülgse infovahetusega kaasa ja andis omapoolse panuse Eesti delegatsioon.

30. nov. toimus Brüsselis Eesti delegatsiooni esimehe ja komitee presidendi ühine vastuvõtt.

Ülevaade Regioonide Komitee pressiteadete kohta on kättesaadaval järgmise lingi kaudu:

<http://portaal.ell.ee/14353>

- Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (CLRAE) koostas kolmanda raporti kohaliku demokraatia olukorrast Eestis (varasemad aastatest 2000 ja 2010), Kongress kiitis selle heaks 29. märts 2017. 2016 a. septembris eelnes raporti koostamisele Kongressi raportöörade ja eksperdi visiit Eestisse.

- Eesti Linnade Liidu esindajad osalevad Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) Poliitika Komitee, Direktorite ja peasekretäride töögrupis, partnerluse fookusgrupis, ressursside efektiivsuse ja keskkonna töögrupis, ühtekuuluvuse ja territoriaalpoliitika töögrupis, soolise võrdsuse alalises komitees, teenuste kontsessiooni fookusgrupis, koostöö platvormis UCLG Euroopa, töögrupis kriisimõjud KOV-le ja arengukoostöö projektis PLATFORMA, mille raames osaleti EL ja Aafrika kohalike omavalitsuste tippkohtumisel.

- ELL esindajad olid kaasatud rahvusvahelistele kliimaläbirääkimistele COP 21, COP 22 ja COP 23 Eesti delegatsiooni liikmetena. 2017. a osalesid Eesti kohalike omavalitsuste esindajad COP 23-I ka Regioonide Komitee delegatsioonis (Andres Jaadla, Regioonide Komitee ENVE komisjoni liige) ning CEMR delegatsioonis (Kalev Härk, Valga linnapea).

- ELL osales OECD poolt eesti keskkonnatoime ülevaate ettevalmistamise protsessis (OECD missioon Tallinnas 18.-22.01.2016).

- ELL osales regulaarselt Läänemere Riikide Sub-regioonide koostöö organisatsiooni (BSSSC) juhatuse ja Läänemere Linnade Liidu (UBC) töös aidades sellega kaasa Läänemere regiooni arengule. Läänemere Linnade Liitu kuulus Eestist 16 linna. Täitevkoogus esindas Eestit Elva ja asepresidendina Taavi Aas ning Viljandi linnapea Ando Kiviberg.

- ELL esindaja kuulub Ühinenud Linnade ja Kohalike Omavalitsuste Organisatsiooni (UCLG) Maailmanõukogusse ja UCLG Täitevbüroosse. Regulaarselt osaleti UCLG Euroopa töögrupis.

- ELL omab kehtivat koostöö lepingut Soome Omavalitsuste Liiduga (Kuntaliitto), teeb koostööd Rootsi Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (SALAR), Hiina Rahvavabariigi Välismaaga Sidemete Arendamise Ühinguga (CPAFFC). Teostati ühisprojekte Läti Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Liiduga (LALRG) ja Leedu Omavalitsuste Liiduga (ALAL) ning viidi läbi konsultatiivnõupidamisi Norra Omavalitsuste Liiduga (KS).

- ELL esindajad osalevad Euroopa Liidu Läänemerepiirkonna programmi 2014-2020 ja URBACT seirekomitees.

3. EESTI LINNADE LIIDU VOLIKOGU TEGEVUS

Üldkoosoleku (Linnade Päeva) toimumiste vahelisel perioodil täidab Linnade Päeva ülesandeid liidu kõiki liikmeid esindav volikogu. Liidu volikogu pädevuses on liidu tegevussuundade elluviimise ja põhikirjaliste eesmärkide saavutamise korraldamine, aasta tegevuskava kinnitamine, omavalitsuspoliitiliste küsimuste otsustamine ja liidu tegevuse muude küsimuste otsustamine.

Perioodil 2014-2017 toimus 14 volikogu koosolekut kokku 99 päevakorrapunktiga, millest võiks lühidalt välja tuua järgmised:

- Ülevaated tulude laekumisest KOV-le.
- Aadressiandmete korrastamiseks tehtud tööde kulude katmiseks eraldatud vahendite kasutamisest.
- ELL seisukohad RES ja riigieelarvetega seonduvateks läbirääkimisteks.
- VV 6. veebruari 2015. a määruse nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord” muutmine eelnõu (+ huvihariduse ja huvitegevuse toetus; + koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus).
- Kohalike teede hooldus.
- Kohalike omavalitsuste ülesannete analüüsi algatamine.
- Kohaliku halduse reformi protsessi osas kujunenud seisukohtadest ja suundadest (koosolekul osales ettekandega Arto Aas, riigihalduse minister).
- Kohanimekorraldusest, sh tagasiside bussipeatuste nimede muutmise ettepanekust.
- Informatsioonid haldusreformi ekspertkomisjoni tööst.
- Sotsiaalhoolekande seaduse tõlgendamise toimetulekutoetuse määramisel.
- Uue haridusseaduse eelnõu väljatöötamisest.
- Ettepanekud Riigikogule Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (140 SE) osas.
- Ettepanekud Riigikogule Erakooli seaduse muutmise seaduse eelnõu (142 SE) osas.
- Noorte huvitegevuse toetamise kontseptsiooni (KuM) väljatöötamisest.
- Alushariduse ja lapsehoiu kontseptsiooni (HTM) väljatöötamine ja rakendamine.
- Kavandatavad muudatused HEV õpilaste õppekorralduses ja põhikooli võrgus, tugiteenuste kättesaadavus (osales Pille Vaiksaar, Haridus- ja Teadusministeerium, koolivõrgu osakond, peaekspert).
- Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.
- Eesti seisukohtade kujunemisest Euroopa Komisjoni esitatud Euroopa rände tegevuskava osas.
- Rahvusvahelise kaitse saajate vastuvõtu korraldus EL rändetegevuskava raames (osales Triin Raag, Sotsiaalministeeriumi sotsiaalvaldkonna rahvusvahelise kaitse poliitika juht).
- Rahvusvahelise kaitse saajate vastuvõtmise korraldusest EL rändetegevuskava raames kevadel.
- Isikuandmete kaitse uue õigusliku raamistiku kontseptsioon.
- Veeteenuse hinnaregulatsioonist käesoleval ajal ning hindade kulupõhisusest/kulutõhususest erinevate meetodikate puhul.
- Informatsioon EVEL (Eesti Vee-ettevõtete Liit) käsitletud ettepanekutest veeteenuse hinna reguleerimise edasiste alternatiivide kohta.
- Informatsioon valitsusliidu programmist ja tegevuskavast.
- Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2016-2018 informatsioon ja informatsioon avalikust arutelust.
- Valitsusliidu põhimõtete ja tegevuskava tutvustus ja arutelu ministeeriumi haldusala ja kohalike omavalitsuste tegevusvaldkondade kokkupuutes. (osales Kadri Simson, Majandus- ja taristuminister)

- Registripõhise rahva ja eluruumide loenduse (ehk REGREL) projekti ettevalmistus ja probleemid. Selgitusi andis Diana Beltadze, Statistikaameti REGREL projektijuht.
- URBACT (EL territoriaalse koostöö linnalise koostöövõrgustiku arengu programm) kontaktpunkt 2014-2020 Eestis.
- Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis.
- EL Regioonide Komitee presidendi hr Markku Markkula ametlikust visiidist Eestisse.
- Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatus koosolekust.
- Ülevaade ELL poolt esitatud seisukohtadest haldusreformi seaduse eelnõu kooskõlastamise ja kohalike omavalitsuste volikogude poolt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile esitatud taotluste osas.
- ELL tegevuse korraldamisega seonduvad küsimused.
- Üleriigilise kohalike omavalitsuse üksuste liidu küsimused.
- Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühiste kavatsuste kokkuleppe eelnõu omavalitsuste üleriigilise ühistegevuse tugevdamiseks.

4. EESTI LINNADE LIIDU JUHATUSE TEGEVUS

Liitu juhib ja esindab juhatus, milles on 7 volikogu liikmete poolt ja hulgast valitud liiget. Juhatus peab pädevuses on liidu volikogus ja Linnade Päeval arutatavate küsimuste ettevalmistamine, õigusaktide eelnõude kooskõlastamise korraldamine, avalikkuse informeerimine liidu tegevusest ja teised põhikirjalised ülesanded. Juhatus koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui 2 korda kvartalis. Eesti Linnade Liidu juhatus koosseis aastatel 2014-2017 on toodud lisas 2.

Aruandeperioodil toimusid juhatus koosolekud järgmiselt:

2014. aastal 10 koosolekut

2015.aastal 9 koosolekut

2016. aastal 11 koosolekut

2017. aastal 9 koosolekut

Koosolekutel arutatu võib grupeerida järgmiselt:

- omavalitsuste tulubaasi;
- EL struktuurifondide kasutamise;
- ELL organisatsiooni;
- õigusloome;
- rahvusvahelise koostöö;
- ELL volikogu koosolekute ettevalmistamisega seonduvad küsimused.

Arutelul olnud küsimustest võiks esmajoones märkida järgmist:

Omavalitsuste tulubaasi ja teenuste osutamise seonduv:

- ELL ettepanekud Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu eelarveläbirääkimisteks riigi eelarvestrateegia ning aasta riigieelarve eelnõu osas. (igal aastal).
- Keskkonnatasude tulevik – peamised muudatusettepanekud.
- Rahandusministeeriumi ettepanek kohalike teede teehoiu toetuse ümberkorralduseks.
- Ettepaneku esitamine Rahandusministeeriumile ja Riigikogule erimärgistatud kerge kütteõli või eriotstarbelist diislikütuse kütteks kasutamise keelu tühistamiseks.
- Seisukoha kujundamine Vabariigi Valitsuse määruse „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ning kord” (so edaspidi toetusfondi baasmäärus) eelnõu kohta.
- Seisukoha kujundamine üldhariduse rahastamise põhimõtete osas aruteluks Riigikogu kultuurikomisjonis 26.05.2015.

- Erakoolide rahastamisest ja rahastamise korraldusest.
  - Informatsioon lasteaedade õpetajate palgaküsimuste arutelust Riigikogu kultuurikomisjonis 03.05.2016.
  - Kohalike omavalitsuste haridustoetus riigieelarves ning Riigikontrolli audit Haridustoetuse kasutamine valdades ja linnades.
  - Õiguskantsleri kiri: Kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuste osutamise kohustuslikkus.
  - Seisukoha kujundamine teede omandisuhete alaste tulevikutsenaariumite aruteludeks.
  - Kohalike omavalitsuste eelarvete tulubaasi muutmise ettepanekute kavandamisest haldusreformis.
  - Valitsusliidu põhimõtete ja tegevuskava tutvustus ja arutelu ministeeriumi haldusala ja kohalike omavalitsuste tegevusvaldkondade kokkupuutes (osales Kadri Simson, Majandus- ja taristuminister).
  - Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia suurendamine (osales Andrus Jõgi, Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakond, nõunik).
  - Ettepanek alkoholiseaduse ja reklaamiseaduse muutmise seaduse eelnõu (381 SE) muutmiseks.
  - Ettepanek riigihangete seaduse eelnõu (204 SE) muutmiseks.
  - Riiklikult tähtsa küsimuse arutelu ettevalmistamine Riigikogus hariduse rahastamise küsimuses (07.04.2016) ning seisukoha kujundamine läbirääkimisteks omavalitsuste poolse esindaja esitamise ettepaneku osas.
  - Ülevaade Riigikogus oluliselt tähtsa küsimusena arutatud alus-, huvi-, üld- ja kutsehariduse rahastamise võtmekohtadest.
  - Igakuised ülevaated kohalike omavalitsuste maksutulude (üksikisiku tulumaks, maamaks ja kohalikud maksud) laekumisest kohalikele eelarvetele ning riigieelarve maksutulude laekumine.
  - Kavandatavad muudatused HEV õpilaste õppekorralduses ja põhikooli võrgus, tugiteenuste kättesaadavus. Pille Vaiksaar, Haridus- ja Teadusministeerium, koolivõrgu osakond, peaekspert
  - Jätksuutliku vee-ettevõtluse strateegia väljatöötamise uuringust (osales Hans Liibek, Eesti Vee-ettevõtete Liit, juhatuse esimees).
  - ELL ettepanekute kavandamine uuele koalitsioonile valitsusliidu programmi koostamiseks.
- Õigusloomega seonduv:
    - Ülevaated e-õiguse kaudu kooskõlastusele esitatud eelnõudest ja ELL seisukohtade kujunemise protsessist.
    - Seisukoha kujundamine omavalitsuskorralduse reformi seaduse eelnõu osas.
    - Kohtumine Riigikogu keskkonnakomisjoni esimehe Rainer Vakraga jäätmeseaduse muutmise seaduse küsimustes.
    - Riigikohtu Põhiseaduslikkuse Järelevalve Kolleegiumi 06.01.2015 otsus 3-4-1-34-14 Jäätmeseaduse muutmise seaduse põhiseaduslikkuse kontroll.
    - Seisukoha kujundamine ettepaneku kavandamiseks lõbustusasutuste lahtiolekuaegade reguleerimiseks.
    - Seisukoha võtmine Rahvastikuregistri seaduse, perekonnaseisutoimingute seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu osas.
    - Tartu LV märgukiri Keskkonnaministeeriumile seoses jäätmete impordiga.
    - ELL seisukoha kujundamine haldusreformi seaduse eelnõu osas.
    - Arvamuste kujundamine Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile kohalike omavalitsuste volikogude poolt esitatud taotluste kohta haldusreformi seaduse osas.
    - Seisukoha kujundamine õiguskantsleri kirjas „Riigi ja kohaliku omavalitsuse töötajate palkade avalikkus“ tõstatatud küsimuste osas.

- Tallinna ettepanek seoses liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaartide väärkasutusega.
  - Raske ja sügava puudega laste lapsehoiuteenus Sotsiaalhoolekande seaduse muutmisel.
  - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõust (raske ja sügava puudega lapse lapsehoiuteenus KOV teenuseks).
  - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõust (alaealiste komisjonide tegevuse lõpetamine).
  - Noorsootöö seaduse ja Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõust (huvitegevuse toetusest).
  - Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.
- EL struktuurifondidega seonduv:
    - Seisukoha kavandamine meetme „Linnapiirkondade jätkusuutlik areng“ eelnõu osas.
    - Seisukoha kavandamine meetme „Ida-Virumaa jätkusuutlik areng“ eelnõu osas.
    - Seisukoha kavandamine toetuse andmise tingimuste eelnõu osas meetmes „Veemajandustaristu arendamine“ avatud taotlemise korral.
- Rahvusvahelise koostööga seonduv:
    - URBACT (EL territoriaalse koostöö linnalise koostöövõrgustiku arengu programm) kontaktpunkt 2014-2020 Eestis.
    - EL Regioonide Komitee koosolekute korraldamisest Eesti EL Nõukogu eesistumise raames – ENVE komisjon 3.-4. juuli, komitee juhatus 31. august – 01. september 2017.
    - Euroopa Kohalike- ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressi raport "Kohaliku demokraatia olukorrast Eestis".
    - EL Regioonide Komitee presidendi hr Markku Markkula ametlikust visiidist Eestisse 10.02.2017.
    - Eesti eesistumine Euroopa Liidu Nõukogus, EL Regioonide Komitee üritused Tallinnas ja vastuvõtt Brüsselis, võimalikud (rahalised) kohustused ELL-le.
    - Informatsioon Euroopa Liidu eesistumise raames 31.08-01.09 2017 Tallinnas toimunud EL Regioonide Komitee juhatuses koosolekust.
- ELL organisatsiooniga seonduv:
    - ELL aastaearvete eelnõude ettevalmistamine.
    - ELL igaaastaste tegevusaruannete eelnõude ettevalmistamine.
    - Euroopa Liidu Regioonide Komitee (CdR) Eesti delegatsiooni liikmete kandidaatide esitamine.
    - Eesti CLRAE (Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress) delegatsiooni asendusliikme kandidaatide esitamine ELL volikogule
    - Seisukohtade kujundamine ja ettepanekute esitamine ELL esindajate ja nende asendusliikmete määramiseks Omavalitsusliitude Koostöökogu koosseisu ja töörühmadesse.
    - Eesti Linnade Liidu organisatsioonilise korralduse uurimistöö arutelu.
    - ELL põhikirja muudatuste eelnõude variandid, sh ELL organisatsioonilise korralduse uurimistöö pinnal.
    - Riigieelarvelise toetuse lepingu sõlmimine Rahandusministeeriumi, ELL ja EMOL poolt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kompetentsi tugevdamiseks omavalitsusliitudes.
    - Eesti Linnade Liidu ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu ühise tegutsemise kokkuleppe kavandamine omavalitsuste üleriigilise ühistevõrgu tugevdamiseks.

5. VALITSUSKOMISJONI JA OMAVALITSUSLIITUDE KOOSTÖÖKOGU DELEGATSIOONI EELARVELÄBIRÄÄKIMISED

Riigieelarve seaduse § 46 sätestab Riigieelarve seose kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetega (vt. <https://www.riigiteataja.ee/akt/107072017037>) . Selle kohaselt kohaliku omavalitsuse üksuste ning üleriigiliste kohaliku omavalitsuse üksuste liitude esindajad ja Vabariigi Valitsuse esindajad peavad läbirääkimisi eesmärgiga kokku leppida järgmistes küsimustes:

- 1) edasiantavate maksude osa suurus ja laekumise põhimõtted;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toetuste jaotamise alused, kasutamise tingimused, suuruse kujunemise põhimõtted ning suurused eelarvestrateegia perioodiks ja eelarveaastaks;
- 3) kohaliku omavalitsuse üksusele seadusega pandud riiklike ülesannete kulude katmise põhimõtted;
- 4) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud informatsiooni eelarvestrateegias ja riigieelarve eelnõus kajastamise meetodika;
- 5) finantsdistsipliini tagamise meetmed ja kohaliku omavalitsuse üksuste konsolideeritud eelarve puudujäägi või ülejäägi suurus eelarvestrateegia perioodiks;
- 6) käesoleva seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud olukorra ilmnemisel meetmed kohaliku omavalitsuse üksustele, mis parandavad valitsussektori struktuurset eelarvepositsiooni.

Peale eelpool toodute on läbirääkimiste päevakorras samuti muud omavalitsusliitude poolt tõstatatud küsimused.

Läbirääkimistel sõlmitud kokkulepete ja poolte lahkarvamuste protokoll lisatakse eelarvestrateegiale või riigieelarve eelnõu seletuskirjale. Saavutatud kokkulepped kajastuvad eelarvestrateegias, riigieelarve eelnõus, seaduseelnõus või mõnes muus õigusaktis. Küsimused, milles kokkulepet ei saavutata, otsustab Vabariigi Valitsus eelarvestrateegia ja riigieelarve eelnõu koostamisel.

Vabariigi Valitsuse ja üleriigiliste omavalitsusliitude vaheliste läbirääkimiste töökord on kinnitatud 28. märtsil 2014. aastal. Läbirääkimiste töökord ning muud läbirääkimistega seonduvad materjalid on kättesaadavad <http://portaal.ell.ee/17590>

2014. aasta ning järgnevate aastate riigieelarvete koostamise protsessis on üleriigiliste omavalitsusliitude põhitähelepanu olnud tulubaasi taastamisel. Järjekindlalt on esitatud Vabariigi Valitsusele ettepanekud kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamiseks majanduslanguse eelse perioodi tasemele :

- arvestades vahepealseid muudatusi kodualuse maa maksustamisel näha üksikisiku brutotulust tulumaksuna kohalikkude eelarvesse laekuva osa määraks 12,13% ;
- taastada tasandusfondist kohalike eelarvete ühtlustamiseks eraldatavate vahendite maht kohalikele omavalitsustele eraldatava osa erakorralise vähendamise eelsele tasemele;
- muuta kohalike teede rahastamise arvestuse selliseks, et see vastab tegelikele vajadustele ja ühtlustub riigiteede rahastamisega. Viimastel aastatel on taotletud taastada toetus kohalike teede hoiuks vähemalt erakorralise vähendamise eelsele tasemele- 40 456 074 €.

Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tagamiseks on eelarveläbirääkimiste käigus tehtud Rahandusministeeriumile ettepanekud:

- vaadata üle ja korrastada kohalike maksude süsteem et suurendada omavalitsuste õigust, võimet ja vastutust oma maksutulude kujundamisel, täiendada kohalike maksude loetelu turismimaksuga ja kaaluda müügitulu taastamist juriidiliselt korrektses maksuvaidlusi välistavas sõnastuses, et laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks;
- muuta tulumaksuseaduse § 5 (1) lisades juurde sõna „mitteresidendid“;
- suurendamaks kohalike omavalitsuste initsiatiivi ettevõtluse arendamisel, analüüsida ettevõtlusega seotud maksudest osa eraldamist omavalitsuste tulubaasi täiendamiseks nagu:

- osa kohaliku omavalitsuse territooriumil tekkinud käibemaksuga maksustatavast käibest (näiteks 1 %);
  - osa ettevõtete tulumaksust.
- kavandada seadusemuudatused, mille kohaselt kantakse kohaliku omavalitsuse eelarvesse tulumaks pensionide osas;
- näha riigieelarves ette vahendid maamaksu vähenemise kompenseerimiseks kohalikele omavalitsustele, mis tuleneb riigi poolt kaitsealadele, loodusreservaatidele ja sihtkaitsevöönditele ning püsielupaikade sihtkaitse vöönditele kehtestatud maksusoodustustest;
- valmistada ette ja viia läbi maa hindamine.

2014 -2016 aastatel toimunud eelarve läbirääkimistel tulubaasi taastamise osas sisuliste tähenduslike tulemiteni ei jõutud. 2014 -2016 aastate läbirääkimiste lõpp-protokollid on kättesaadavad <http://portaal.ell.ee/2417>.

23. novembril 2016. aastal ametisse astunud Eesti Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsusliidu aluspõhimõtted 2016-2019 näevad muuhulgas ette:

- Tõstame kohalike omavalitsuste tulubaasi, tasandades kriisiaegset üksikisiku tulumaksu protsendi langust.
- Suurendame kohaliku omavalitsuse finantsautonoomiat. Anname omavalitsustele üle osa riiklikke ülesandeid koos vastava rahastusega.

2017. aastal toimunud Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimistel 2018 a. riigieelarve ning “Riigi eelarvestrateegia 2018-2021” osas lepiti kokku tulubaasi taastamise osas järgmiselt:

Omavalitsusliitude Koostöökogu ettepanekud	Ettepaneku kajastamine 2018.a. riigieelarve eelnõus
<p>1. Taastada 2009 aastani kehtinud omavalitsuste ülesanded spordi ja noorsootöö valdkonnas, selleks taastada kohalikele omavalitsustele ülekantava tulumaksuäär majanduslanguse eelse perioodi tasemele arvestades ka maamaksuvabastuste kompenseerimise eesmärgil tulumaksu eraldamise määra tõstmist 0,2 protsendipunkti võrra.</p>	<p>Tulumaksu seaduse muudatuses on KOVide tulumaksu osa kasv kavandatud järgmiselt (koos ujumise algõppe rahastusega):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2018. a 21 mln ja tulumaksu osa 11,84% - 2019. a 26 mln ja tulumaksu osa 11,88% - 2020. a 30 mln ja tulumaksu osa 11,91% - 2021. a 32 mln ja tulumaksu osa 11,91% <p>Läbirääkimiste lõppprotokolli esitati Omavalitsusliitude Koostöökogu järgmine eriarvamus:</p> <p>Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamiseks arvestada tulumaksu laekumise protsendi suurendamisega</p> <p>2020 - 11,92%-ni, 2021 - 11,96%-ni, 2022 - 12,14%-ni.</p> <p>Sotsiaalmaksuseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse (499 SE) menetlemisel Riigikogus suurendati KOV tulumaksu osa alates 2018.a. 1,8 mln ehk 0,02 protsendipunkti ja 1,3 mln võrra tasandusfondi (2018. aasta riigieelarve seadusega) kohalike omavalitsuste üldhariduskoolide tugiteenuste toetuseks.</p>

<p>2. Taastada tasandusfond 2009 aasta alguse tasemel proportsionaal-selt ja ajaliselt sarnaselt tulumaksu taastamisega.</p> <p>Tasandusfond (TaF)</p> <p>2017 - 76 409 187 (2017.a. riigieelarves)</p> <p>2018 - 91 409 000 eurot</p> <p>2019 - 102 499 000 eurot</p>	<p>Kokkulepe: Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine tasandusfondi osas toimub aastatel</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2018. a + 10 mln võrreldes 2017. a - 2019. a + 20 mln võrreldes 2017. a - 2020. a + 25 mln võrreldes 2017. a - 2021. a + 25 mln võrreldes 2017. a
--	---

Kokku arutati 2018. aasta riigieelarve läbirääkimistel 122 Omavalitsusliitude Koostöökogu poolt esitatud ettepanekut ning 8 valitsusdelegatsiooni poolt esitatud ettepanekut.

Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni 2018.a. riigieelarve läbirääkimiste lõpp-protokoll on kättesaadav

http://f.ell.ee/failid/protokollid/labiraakimised/2018_riigieelarve/Valitsuskomisjoni_ja_KTK_la_biraakimiste_lopp-protokoll_2018_RE.pdf

6. KOKKUVÕTE

Eesti Linnade Liit üleriigilise liiduna on tegutsenud aktiivselt tänu oma liikmete osalusele ja toetusele ning juhatuse liikmete pühendunud tegevusele liikmete ühishuvide esindamisel riigieelarve läbirääkimiste töögruppides.

Eesti Linnade Liidu liikmed on aktiivselt kaasatud Omavalitsusliitude Koostöökogu läbirääkimiste töögruppides ning paljudes ministeeriumite ja ametite komisjonides, mis võimaldab õigeaegselt esindada liikmete ühishuve, vajadusel teha ettepanekuid, et muuta keskvalitsuse plaane, kaitstes omavalitsuste seisukohti.

Eesti Linnade Liidul on usaldusväärse partneri maine koostöös ministeeriumidega, riigikontrolli, õiguskantsleri ja riigikogu erinevate komisjonidega. See on väärtus, mida tuleb ühiselt hoida ja suurendada.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	207 222	172 222	2
Nõuded ja ettemaksud	16 555	19 939	3
Kokku käibevarad	223 777	192 161	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksud	9 204	9 204	3
Materiaalsed põhivarad	0	7 694	4
Kokku põhivarad	9 204	16 898	
Kokku varad	232 981	209 059	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	36 686	31 055	5
Kokku lühiajalised kohustised	36 686	31 055	
Kokku kohustised	36 686	31 055	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	178 004	182 252	
Aruandeaasta tulem	18 291	-4 248	
Kokku netovara	196 295	178 004	
Kokku kohustised ja netovara	232 981	209 059	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2017	2016	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	457 955	432 033	
Annetused ja toetused	179 244	131 464	
Muud tulud	50	50	
Kokku tulud	637 249	563 547	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-83 126	-65 792	
Mitmesugused tegevuskulud	-142 062	-123 397	
Tööjõukulud	-380 297	-368 671	6
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-7 694	-3 962	
Muud kulud	-5 797	-5 986	
Kokku kulud	-618 976	-567 808	
Põhitegevuse tulem	18 273	-4 261	
Muud finantstulud ja -kulud	18	13	
Aruandeaasta tulem	18 291	-4 248	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2017	2016
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	18 273	-4 261
Korrigeerimised		
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	7 694	3 962
Kokku korrigeerimised	7 694	3 962
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	3 384	-1 515
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	5 631	260
Laekunud intressid	18	13
Muud rahavood põhitegevusest	0	1 242
Kokku rahavood põhitegevusest	35 000	-299
Kokku rahavood	35 000	-299
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	172 222	172 521
Raha ja raha ekvivalentide muutus	35 000	-299
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	207 222	172 222

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2015	182 252	182 252
Aruandeaasta tulem	-4 248	-4 248
31.12.2016	178 004	178 004
Aruandeaasta tulem	18 291	18 291
31.12.2017	196 295	196 295

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Linnade Liidu 2017. a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadus, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

MTÜ Eesti Linnade Liidu tulude ja kulude aruanne on koostatud Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 14 lisas toodud skeemi alusel.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena on kajastatud kassas olevat sularaha, raha pankade arveldusarvetel ja nõudmiseni hoieuseid pankades. Raha ja selle ekvivalentid on bilansis hinnatud õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes real „Finantstulud- ja kulud“.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Kõik välisvaluutas fikseeritud varad ja -kohustised hinnatakse bilansipäeval eurodesse. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse tulude ja kulude aruandes perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Liikmemaksunõudeid ning nõudeid laekumata annetuste ja toetuste osas hinnatakse bilansis nende laekumise tõenäosusest lähtuvalt. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatakse ainult nõudeid, mis on aruande koostamise hetkeks laekunud või mille laekumine on kindel. Nõuetena ostjate vastu kajastatakse liidu tavapärase põhitegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjate laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse liidu enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 30 000 eurot. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 30 000 eurot kantakse kulusse vara kasutuselevõtmise hetkel ja varade üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalse põhivara gruppidele järgmised:

- Kontori mööbel 10-35%
- Kontori IT tehnika 20-35%
- Muu inventar ja IT seadmed 20-35%

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Igal bilansipäeval hinnatakse

kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 30000

Rendid

Kasutusrendimaksud on kajastatud rendiperioodi jooksul lineaarselt tulemiaruanes kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad ning muud lühiajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või liit pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Annetused ja toetused

Liikmemaksunõudeid ning nõudeid laekumata annetuste ja toetuste osas hinnatakse bilansis nende laekumise tõenäosusest lähtuvalt. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatakse ainult nõudeid, mis on aruande koostamise hetkeks laekunud või mille laekumine on kindel. Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud.

Sihtfinantseerimine, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal sihtfinantseerimine aset leidis. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et ettevõtte vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine laekub. Sihtfinantseerimisega kaasnevaid võimalikke kohustusi kajastatakse aruandes eraldiste või potentsiaalsete kohustustena.

Varade sihtfinantseerimise korral võetakse sihtfinantseerimise abil soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Tegevuskulude sihtfinantseerimisel kajastatakse tulu sihtfinantseerimisest proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse saadud toetust kirjel "Annetused ja toetused" ning kompenseeritavat kulu kirjel "Sihtotstarbelised kulud".

Tulud

Tulu liikmemaksudest kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on arvestatud.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused

Tulude-kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist. Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Liikmemaksude kajastamisel tuluna on arvesse võetud ka seda, kas laekumine on tõenäoline. Intressi tulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärset hinnata.

Mitte-sihtotstarbelisi annetusi ja toetuseid kajastatakse tuluna hetkel, mil nende laekumine on praktiliselt kindel. Sihtotstarbelisi annetusi ja toetuseid kajastatakse sihtfinantseerimise arvestuse põhimõtetest lähtudes.

Tulud ja kulud saldeeritakse, kui tulud ja kulud on tekkinud ühest ja samast või suurest hulgast sarnastest tehingutest, mis ei ole eraldi võetuna olulised.

Kulud

Tulude-kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist. Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Raha ja pangakontod	207 222	172 222
Kokku raha	207 222	172 222

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	11 036	11 036	
Ostjatelt laekumata arved	11 036	11 036	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	642	642	
Muud nõuded	938	938	
Viitlaekumised	938	938	
Ettemaksed	13 143	3 939	9 204
Tulevaste perioodide kulud	3 939	3 939	
Muud makstud ettemaksed	9 204		9 204
Kokku nõuded ja ettemaksed	25 759	16 555	9 204
	31.12.2016	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	
		12 kuu jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	13 825	13 825	
Ostjatelt laekumata arved	13 825	13 825	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	203	203	
Muud nõuded	405	405	
Viitlaekumised	405	405	
Ettemaksed	14 710	5 506	9 204
Tulevaste perioodide kulud	5 506	5 506	
Muud makstud ettemaksed	9 204		9 204
Kokku nõuded ja ettemaksed	29 143	19 939	9 204

Lisa 4 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

			Kokku
	Arvutid ja arvutisüsteemid	Masinad ja seadmed	
31.12.2015			
Soetusmaksumus	38 132	38 132	38 132
Akumuleeritud kulum	-26 476	-26 476	-26 476
Jääkmaksumus	11 656	11 656	11 656
Amortisatsioonikulu	-3 962	-3 962	-3 962
31.12.2016			
Soetusmaksumus	38 131	38 131	38 131
Akumuleeritud kulum	-30 437	-30 437	-30 437
Jääkmaksumus	7 694	7 694	7 694
Amortisatsioonikulu	-7 694	-7 694	-7 694
31.12.2017			
Soetusmaksumus	38 131	38 131	38 131
Akumuleeritud kulum	-38 131	-38 131	-38 131
Jääkmaksumus	0	0	0

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	13 250	13 250
Võlad töövõtjatele	1 697	1 697
Maksuvõlad	20 347	20 347
Muud võlad	1 392	1 392
Muud viitvõlad	1 392	1 392
Kokku võlad ja ettemaksed	36 686	36 686
	31.12.2016	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	7 179	7 179
Võlad töövõtjatele	1 931	1 931
Maksuvõlad	20 701	20 701
Muud võlad	1 244	1 244
Muud viitvõlad	1 244	1 244
Kokku võlad ja ettemaksed	31 055	31 055

Lisa 6 Tööjõukulud

(eurodes)

	2017	2016
Palgakulu	284 238	277 101
Sotsiaalmaksud	96 058	93 642
Puhkusekohustus	-3 252	-2 072
Kokku tööjõukulud	377 044	368 671
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	12	12

Lisa 7 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2017	31.12.2016
Juriidilisest isikust liikmete arv	14	43

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2017	2016
Arvestatud tasu	7 501	7 137

Lisa 8 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Bilansipäevajärgseid sündmusi mis mõjutaks järgmise majandusaasta tulemust ei esinenud.